

РОЛЬ НАУКОВОЇ РОБОТИ У ПІДГОТОВЦІ ВИСОКОКВАЛІФІКОВАНИХ СПЕЦІАЛІСТІВ

Клименко Є.В. (*Одеська державна академія будівництва та архітектури,
м.Одеса, Україна*)

Останнім часом склалася ситуація, коли в Україні активно проявляється світова тенденція щодо перенесення основної маси наукових досліджень до вищих навчальних закладів. Ця тенденція стосується як прикладних, так і фундаментальних досліджень. Порівняно з системою проведення наукових досліджень, яка мала місце раніше, тобто, коли основні обсяги виконувалися силами Академії наук України та її структурних підрозділів, зараз з'являється можливість максимально задовольнити потреби виробництва у науковій продукції та максимально скоротити шлях від досліджень до промислового провадження їх результатів, що безумовно, надзвичайно важливо для утримання передових позицій розвинутого суспільства в сучасному світі.

Однак, така тенденція ставить ряд проблем. Однією з найактуальніших із них є підготовка у вищих навчальних закладах спеціалістів, які могли б зразу після закінчення навчання повнокровно ключитися в науково-дослідницьку роботу. Наряду з необхідністю корегування змісту освіти, на перше місце виходить проблема впровадження методики підготовки таких фахівців.

Як відомо, потенційним джерелом науково-дослідницьких кадрів, в тому числі і вищої кваліфікації, є магістратура. На цьому освітньо-кваліфікаційному рівні майбутній фахівець отримує необхідні знання та навички щодо виконання наукової роботи та її впровадження в господарчий комплекс України, чи, навіть, інвестування у вигляді інновацій в економіку інших країн. На наш погляд, важливим у цьому процесі є „спадковість“. Мова іде про те, що наукові ідеї, які розвиваються в певній науковій школі, мусять пронизувати роботу усіх дослідників: від студента-бакалавра (члена науково-дослідного гуртка при кафедрі) через магістра, аспіранта і – аж до докторанта. Звичайно, обсяг та час, який виділяється на написання, наприклад магістерської наукової роботи, не дає можливості розв'язати серйозну наукову задачу, однак, здобувач цього наукового ступеня може внести суттєвий вклад в її вирішення, розв'язавши якусь частину.

Виходячи з такої концепції організації наукової роботи, на кафедрі будівельних конструкцій Одеської державної академії будівництва та архітектури створена єдина система підготовки кваліфікаційних наукових робіт студентів ОКР магістр. Студенти ще навчаючись на освітньо-кваліфікаційному

рівні бакалавр приймають участь у роботі наукових гуртків при кафедрі. Робота цих гуртків не носить „академічний характер“. Як правило, це два-три студенти, магістрант, аспірант, які разом з досвідченим науковим керівником вирішують певну наукову проблему. В ході досліджень кожен із членів наукової групи отримує відповідні нові дані щодо предмету досліджень. В результаті уже студенти третього-четвертого курсів ОКР бакалавр виконують конкретну наукову роботу, що оформлюється у вигляді реферату, виступу на конференції, наукової статті тощо. На більш високому освітньо-кваліфікаційному рівні (ОКР магістр) наукова робота ускладнюється та переходить в нову якість. Магістр, уже маючи певні знання з організації та проведення досліджень, а також навички їх виконання, виконує дослідження самостійно. Оскільки ця робота пов'язана з дослідженнями аспіранта, то це, в свою чергу, розширює область досліджень та їх обсяг. Така система підготовки магістрів дає можливість молодим науковцям знайти себе, визначити свої здібності та підготуватися до самостійної наукової роботи в аспірантурі. Цьому сприяє також курс „Основи наукових досліджень“, який розроблений на кафедрі та орієнтований на дослідників, що працюють над вивченням роботи будівельних конструкцій.

Розроблена система наскрізної підготовки фахівців різного рівня з використанням наукових досліджень, з однієї сторони, дає можливість адаптуватись студентам та молодим науковцям до цієї специфічної галузі отримання нових знань, а з іншої – сприяє ефективному, швидкому та раціонально отриманому результату досліджень, який є інноваційним та може використовуватись безпосередньо в практиці проектування, будівництва та експлуатації будівель та споруд.

Звичайно, в процесі наукових досліджень виникають і проблеми. Однією з таких проблем є те, що на кафедрі будівельних конструкцій з моменту її заснування успішно функціонує аспірантура за спеціальністю 05.23.01 – будівельні конструкції, будівлі та споруди, а підготовка магістрів здійснюється на інших кафедрах і зв'язок відбувається лише через загального керівника аспірантів та магістрів. Іншою проблемою є те, що кафедра читає основні курси в інститутах та факультетах, в яких спеціальність не є профільною, що затрудняє відбір талановитої молоді. Тому зростає роль раннього відбору майбутніх науковців та широкого залучення їх до наукової роботи на кафедрі.

Усі ці заходи дозволяють отримати висококваліфікованого наукового фахівця будівельного профілю.